

BRALNA ZNAČKA

Bralna značko sta osnovala pisatelj Leopold Suhodolčan in prof. Stanko Kotnik. Prve - Prežihove značke - so bile podeljene maja 1961 na Koroškem. Od začetka devetdesetih let, ko se je gibanje posodobilo z motivacijskim programom *S knjigo v svet*, je to tudi njeno geslo.

Gibanje gradi na tradiciji bralnih značk, poimenovanih po slovenskih pisateljih, oz. *Zveze bralnih značk Slovenije*, ki je od sedemdesetih let dalje organizacijsko delovala kot eden nacionalnih programov v okviru Zveze prijateljev mladine Slovenije.

V letu 2002 se je *Bralna značka* organizirala kot samostojno *Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS*, njen program pa je še vedno del nacionalnega programa Zveze prijateljev mladine Slovenije in ima kot tak marsikje po Sloveniji močno organizacijsko in finančno zaslombo pri društvih ali zvezah prijateljev mladine. V strokovnem smislu gibanje od vsega začetka vodijo mentorji po šolah (od devetdesetih let dalje tudi po vrtcih in knjižnicah) - njihovo delo z mladimi je temelj *Bralne značke*.

Bralna značka spodbuja prostovoljno branje v prostem času. Ves čas se razvija kot dopolnilo k pouku slovenskega jezika in književnosti ter dejavnostim (šolske) knjižnice, hkrati pa je kot obšolska/interesna dejavnost lahko svobodnejša, bližja otrokom in mladim, in tako uspešnejša pri oblikovanju bralcev za vse življenje. Vseskozi se močno vključuje v strokovna in družbena prizadevanja, da bi se dvignila bralna pismenost posameznikov in družbe v celoti.

Bralna značka (na splošno ali določena spominska bralna značka z imenom po pisatelju) se najbolj množično dogaja na osnovnih šolah v Sloveniji, v tovrstno branje se vključuje kar 70 % osnovnošolcev. V zadnjih dvajsetih letih se po slovenskih vrtcih in splošnih knjižnicah zelo širi *predšolska bralna značka*, ki spodbuja predvsem starše, da berejo svojim otrokom v predšolskem obdobju. *Bralna značka v srednjih šolah* pa običajno deluje v obliki bralnih klubov. Za *bralno značko* berejo tudi slovenski otroci v slovenskem zamejstvu in na nekaterih območjih v slovenskem zdomskem/izseljenskem prostoru. Ocenjujemo, da v vseh programih vsako leto sodeluje več kot 140.000 otrok, ki berejo slovenske knjige. Vodi jih več kot 7.000 mentorjev (učiteljev, vzgojiteljev in knjižničarjev).

Oblike motiviranja za branje so zelo različne, mentorji jih prilagajajo objektivnim možnostim, predvsem pa interesom in željam mladih bralcev: pogovori o knjigah, bralni klubi, projektno delo, literarne igrice, kvizi, srečanja s književniki, sodelovanje pri literarnih ali šolskih glasilih ipd.

Ena od možnih poti za sodelovanje in informiranje je spletna stran www.bralnaznacka.si, Bralna značka pa ima tudi svoj FB profil (www.facebook.com/bralnaznacka).

17. septembra gibanje vsako leto zaznamuje začetek bralnega leta, vsakič nekoliko drugače. Bralno dogajanje, ki v dneh okrog 17. septembra poteka po vsej Sloveniji, poimenujemo *Bralni maraton*. Bralno leto se zaključuje med 8. februarjem in koncem šolskega leta, nekateri programi za spodbujanje branja pa so organizirani tudi v času šolskih počitnic.

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS pripravlja seminarje in izobraževalno gradivo za mentorje ter pomaga pri organizaciji obiskov ustvarjalcev mladinske književnosti v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter knjižnicah. Mentorjem v pomoč posreduje priporočila o kakovostni sodobni slovenski mladinski produkciji (*priporočilni seznam mladinskih knjig*, ki ga tradicionalno pripravlja MKL Pionirska - Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo; slovenske nagrade za mladinsko književnost: večernica, nagrada Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico, desetnica, priznanja zlata hruška, Levstikove nagrade, častna lista Mednarodne zveze za mladinsko književnost – IBBY) ter pripravlja različne tematske in druge izbore (npr. spletna [Priporočilnica](#)). Že leta pripravlja motivacijska gradiva za mlade bralce, v zadnjem desetletju pa je pomemben del založniškega programa zbirka darilnih knjig *Zlata bralka*, *Zlati bralec*.

Ob podpori nekaterih slovenskih založb smo našim dejavnostim dodali ponudbo kakovostnih knjig s posebnimi popusti za šole in vrtce, ki izvajajo bralno značko, ter mentorje. Še dodatnih ugodnosti so deležni člani BZ ter društva in zveze prijateljev mladine po Sloveniji. Ponudba s predstavitvami knjig je dostopna na [spletni strani](#).

Za izvajanje programov in projektov na republiški ravni *Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS* pridobiva sredstva na različne načine. Prijavlja se na razpise Javne agencije za knjigo RS, Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, sodeluje z Zavodom za šolstvo RS ... V veliko oporo so gibanju tudi donatorji, sponzorji. Tako založniški program *Zlata bralka*, *zlati bralec* vse od začetka podpira Telekom Slovenije (prej Mobitel), že tretje leto pa slikaniški del, namenjen prvošolcem, sponzorira Hofer. V dolgoletni zgodovini gibanja so posamične projekte podpirala številna slovenska podjetja.

Bralna značka sodeluje s strokovnjaki s področja mladinske književnosti, s knjižnicami, s Pionirsko - Centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo (Mestna knjižnica Ljubljana), revijo *Otrok in knjiga*, s Slovensko sekcijo IBBY, Bralnim društvom Slovenije, Društvom slovenskih pisateljev, Društvom slovenskih založnikov, z založbami in knjigarnami, množičnimi mediji, kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami ...

Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS

Dimičeva 9, SI-1000 Ljubljana

Predsednica: dr. Dragica Haramija, podpredsednika: mag. Tilka Jamnik, Slavko Pregl

Strokovna služba: Manca Perko, Ani Andželka Korošec, Petra Potočnik

tel.: 01 430 05 57/8

e-naslov: info@bralnaznacka.si

spletna stran: www.bralnaznacka.si

FB: www.facebook.com/bralnaznacka

Avtor ilustracij: Miha Mohor

Program Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS sofinancirata Javna agencija za knjigo RS in Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Podporniki Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS so: Telekom Slovenije, HOFER, BTC, Elektro Ljubljana, SVIZ Slovenije in Ceeref, pri posameznih projektih pa sodelujejo še drugi podporniki. Vsem se za podporo iskreno zahvaljujemo.

Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS je član Zveze prijateljev mladine Slovenije.

Besedna zveza Bralna značka® je registrirana blagovna znamka Zveze prijateljev mladine Slovenije.